

---

*26 de zile până la nuntă*

— Arăți ca un *înger*! exclamă croitoreasa în timp ce închidea cu ușurință fermoarul rochiei de mireasă a Olei. Și ce talie! Deja erai slăbuță când te-am văzut ultima oară, dar acum e un picuț mai largă la mijloc decât înainte. *Norocoaso*. Mă duc după niște bolduri, să vedem dacă merită să-i mai facem pense.

Reușise să slăbească într-o singură zi? Poate că Ruth avea dreptate când spunea că arăta și mai slabă decât de obicei. Nu era imposibil; nu pusese nimic în gură de când apăruse Lista.

— Sigur ești bine? întrebă Celie când ușa magazinului se închise în urma femeii. Arăți epuizată.

— Pentru că *sunt* epuizată, spuse Ola, cu o clătinare din cap care-i făcu voalul să unduiască.

Nu se aflau acolo de mai mult de o jumătate de oră și deja era disperată să plece. Stătea, încălțată cu pantofi cu toc, pe un podium din centrul încăperii, ceea ce o făcea să pară și mai înaltă. Pe barele din spatele ei era o armată întregă de rochii de mireasă, în diverse nuanțe

de alb (coajă de ou, os, porțelan) și din diverse materiale (satin, crep, șifon). Parcă le comanda în luptă, iluminată de candelabru tipător din tavan și de ghirlanda de becuțe întinsă pe rama oglinzii mari baroce. Oricum, se simțea ca și cum ar fi intrat într-o bătălie pentru care nu era pregătită, agitată și speriată, oricât ar fi încercat să se calmeze.

— Tu ai mâncat ceva? o întrebă Ruth.

Ola dădu repede din cap, iar prietena ei oftă.

— Sinceră să fiu, nu-mi revin, spuse Ruth. Deci cine știe ce dușman anonim al progresului spune despre Michael niște căcaturi pe care nu poate să le dovedească nimeni și, gata, sunteți pe butuci? Cui trebuie să-i mut falca din loc, serios?

Nu era momentul pentru glume, dar așa era Ruth. Zâmbetul care i se întinse Olei pe față fără să vrea (primul în ultimele douăzeci și patru de ore) nu se vedea de sub voal, dar Celie scutură din cap suficient de tare pentru amândouă.

— Pe bune acum, continuă Ruth, pe un ton serios. Măi, îmi fac griji pentru tine. E nasol rău de tot. Serios, cu o lună înainte de nuntă?

Ola clătină din cap.

— Habar n-am dacă o să mai fie vreo nuntă.

— Dar ai zis până și tu că nu există dovezi, spuse Ruth. Nu văd de ce ai anula nunta din pricina unor denigratori. Ei au făcut ceva rău, nu Michael.

— Nu are de unde să știe asta, interveni Celie. Nu are cum să fie sigură. Nimeni nu poate să știe.

Ola rămăsese cu voalul pe față, să se ascundă de iluminatul excesiv din încăpere. Locul părea proiectat să-i dea senzația că se află într-o sală de interogatoriu cu un

design ciudat de elegant; candelabre pe toate suprafețele imaginabile, instalații ieftine cu leduri pe pereți, care formau cuvintele „Love“ și „Domnul & Doamna“. Pe frunte i se formau broboane de sudoare din pricina luminilor, ca și cum ar fi fost deținută într-o secție de poliție.

Aștepta proba finală încă de când își încercase prima oară rochia de mireasă — un model mulat și curgător, din mătase de culoarea fildeșului, fără spate, până la podea, cu o coroniță complicată cu perle, aur alb și diamante, de care era prins un voal atât de lung încât ajungea aproape până la tivul rochiei. Când îi trimisese Folei fotografii, sora ei o comparase cu Yemoja, zeitatea culturii yoruba, apoi afirmase că „se conectează la Femininul Divin dinăuntrul ei“, complimentul standard la care recurgea ori de câte ori Ola se îmbrăca în altceva decât pantaloni. Era mai discretă decât și-ar fi dorit mama ei, care o declarase „ștearsă“, dar era singura rochie din câte probase care o făcea să se simtă „ea însăși“, nu o imitație de zâna bună din Cenușăreasa. În plus, a doua și a treia ținută de nuntă compensau cu vârf și îndesat aspectul reținut al rochiei de mireasă. Așteptase cu nerăbdare s-o îmbrace din nou și să se simtă frumoasă fără efort, ca prima dată, dar, după evenimentele din ultimele douăzeci și patru de ore, abia mai suporta să se vadă în oglindă. Din ziua anterioară, Ola își dorise cu disperare să se vadă cu Ruth și cu Celie față în față, în speranța că va găsi la ele un fel de îndrumare. Le iubea din tot sufletul, dar își dăduse repede seama cât de naivă fusese să creadă că ar putea-o ajuta.

Ruth Nnadi era, în opinia bărbaților jamaicani care frecventau casele de pariuri de pe bulevardul ei și care strigau după ea când se întorcea acasă, „pufoasă“.

Rotundă nu doar la șolduri, ca în versurile rapperilor ei preferați, ci peste tot — și mândră de asta. Pe spate avea un tatuaj cu o constelație, făcut în 2008, după ce văzuse același model la Rihanna. În prezent se bucura că era ascuns de părul ei lung, drept și lucios. Ruth nu punea niciodată piciorul afară fără să se machieze de parcă ar fi fost ziua ei de naștere, ca un fel de reclamă mobilă la serviciile ei de artistă de make-up și tehniciană de gene; fondul de ten mat îi acoperea pielea de un cafeniu-cald, ca nuca, fără să lase la vedere vreun por, iar buzele îi erau glazurate cu un gloss de la Fenty. În ziua aceea, ca aproape întotdeauna, pleoapele îi erau îngreunate de genele din seria ei „Cashmere Lash Doll“, pe care o vindea pe Instagram. Cumpăra gene sintetice de la chinezi, le reambala în cutii luxoase, negru-aurii, pe care scria „Hermină siberiană“, își punea un adaus de preț de 400% și le mulțumea amabil clientelor pentru contribuția lor la sprijinirea antreprenorilor negri. Ruth era genul de fată pe care soacrele africane ar fi acuzat-o că le-a sugrumat într-un vis „profetic“.

Celestina „Celie“ Tembe, pe de altă parte, era întruchiparea fetei pentru care țineau post astfel de femei, când se rugau pentru nora perfectă. O femeie scoasă direct din Proverbe 31:11-31. Își petrecuse anii de studiu mâncând Biblie pe pâine, iar acum, deși mai puțin fanatică, era în continuare definită de pietatea aceea. Silueta minionă, de un metru și cincizeci și șapte, îi era învăluită în rochii și fuste florale curgătoare, purtate cu colanți opaci, indiferent de vreme și de cât de jos ajungea tivul (deși acesta rămânea invariabil sub genunchi). Celie emana energia unei profesoare suplinitoare, cu buzele strânse și afirmații pozitive pasiv-agresive (sau, când răbdarea chiar îi era

greu pusă la încercare, cu citate din Scriptură), mormăite când nu avea nimic bun de spus, dar nu era în stare să tacă. Deși fană a muzicii rock creștine și a teatrului creștin, prima ei iubire rămâneau cărțile. Era redactor la o editură independentă curajoasă. După câteva zile de muncă acolo, Celie observase că firma avea mai multe angajate pe nume Helen decât minorități. Raportul se tripla, dacă includea și varianta Helena.

Cele mai bune prietene ale Olei stăteau așezate pe canapeaua lila și făceau tot posibilul să nu-i strice și mai rău ziua de probă cu o ceartă. Era greu de spus dacă Ruth și Celie ar mai fi fost prietene, în cazul în care s-ar fi cunoscut în prezent. Se știau de peste douăzeci de ani, dar se judecau pentru aceleași lucruri care le deranjaseră de la începutul prieteniei lor: alegerile de viață, gusturile vestimentare, opinii generale. Celie o considera pe Ruth cam „de cartier“, iar Ruth bănuia că Celie nu o consideră „de cartier“ decât pentru că înghite propaganda care învață fetele negre să fie cuminți (punea pariu că, în secret, lui Celie îi făcea plăcere să fie „biscuitul cu ciocolată din pachetul de biscuiți cu vanilie“ și la serviciu).

Ola își ridică dantela de pe ochi și le aruncă o privire disprețuitoare, pe care Celie s-a prefăcut că nu o vede.

— Da, știi că nimeni nu poate fi sigur, spuse ea pe un ton mai defensiv decât ar fi vrut.

Nu-și dădea seama pe cine încearcă să convingă, pe ea sau pe prietena ei.

— Dar e complicat.

— Nu văd ce e complicat, spuse Celie pe un ton bățos. Dacă era vorba de una din noi, tu ai fi fost prima care ai fi scos pancarta și ai fi acuzat în gura mare „complicitatea“ și „misoginismul interiorizat“. Care e diferența? Bine,

asta ca să nu punem în discuție cele douăzeci și ceva de mii de lire pe care le-ai investit în nunta asta.

Expresia Olei rămase neschimbată, dar înțepătura lovise un punct sensibil.

— În primul rând, nu e vorba de bani, spuse ea, deși nu era pe de-a-ntregul convinsă că asta era adevărat. În al doilea rând, v-am spus: trebuie să demonstreze că n-a făcut nimic. N-am zis că mergem sigur mai departe cu nunta.

— Atunci ce căutăm aici?

Ola nu știa ce să răspundă. De ce stătea în fața propriei reflexii cu o privire sumbră, ca o domnișoară Havisham a vremurilor moderne, zguduită de abandonul viitor. Ieri, la Pret, fusese serioasă când dăduse ultimatumul, apoi ignorase mesajele pe care i le trimisese Michael. Dar iat-o, simțind furnicături pe spate de la bolduri și de la transpirație, în timp ce își proba rochia de mireasă, pe care o purta acum ori pentru ultima, ori pentru penultima oară.

— Chestia e că, dacă o anulez, e anulată și s-a terminat, spuse Ola. Nu există cale de întoarcere.

Singurul lucru care o speria mai tare decât posibilitatea de a merge mai departe cu nunta era anularea ei.

— Am nevoie de timp, să mă gândesc.

— N-ai timp. Nunta e într-o lună...

Ruth se întoarse spre Celie, ca să se poată strâmba mai bine la ea.

— Și crezi că ea nu știe asta? Și-așa îi e destul de greu cu toate feministe care-i umplu secțiunea de comentarii, acum și-o încasează și de la cea mai bună prietenă, ce Doamne iartă-mă!

Ola alese să ignore faptul că Ruth folosisse într-un mod disprețuitor cuvântul cu F, ceea ce sugera că Ola nu

era și ea tot feministă, și aprobă din cap. Strategia ei de supraviețuire online era tăcerea. Dezactivarea conturilor ar fi fost prea dramatică, se gândise, așa că-și ștersese aplicațiile de Instagram și Twitter de pe telefon și își lăsase conturile în seama Folei, care îi schimbase parola. Din fericire, acest comportament nu avea să pară ciudat nimănui: următorii ei își dădeau rareori seama cât timp era online, fiindcă de cele mai multe ori doar citea, fără să posteze. Încerca să nu se mai uite pe Twitter, dar îi era imposibil. Într-o lume paralelă, în care numele lui Michael n-ar fi fost menționat, ea ar fi fost printre primele persoane care ar fi redistribuit Lista. Era tentată să arhiveze cele câteva fotografii cu ea și Michael împreună, pe care le pusese pe Instagram, dar hotărâse că ar fi părut suspect. La fel și dacă ar fi dezactivat comentariile, dar asta însemna că, din când în când, mai scăpa și câte unul problematic. Fola le ștergea repede, însă nu suficient de repede; la nici o oră după ce îi lăsase conturile în grijă, Ola văzuse douăzeci de comentarii conținând grade diferite de acuzații și furie.

— Știi cum e pe canalele de socializare, îi spusese Fola din Panama, pe Skype, cu vocea întretăiată de întreruperi, când Ola o sunase panicată. Într-o săptămână vor fi pe capul altcuiva. Consideră că universul îți dă șansa să te aduni dracului odată. Meditează. Fă o cură de detoxifiere. Bea niște apă, pana mea.

Ceea ce nu însemna că sora ei nu-și făcea griji. Calmul ei obișnuit fusese puternic tulburat de ce-i povestise Ola. Fola îi trimitea mesaje despre cum stătea situația la intervale de câteva ore; acum ce se mai întâmpla? Michael îi dăduse ceva explicații? Ea sugerase ca el să-și contacteze foștii angajatori, să obțină o confirmare scrisă

a faptului că nu participase la nicio petrecere de Crăciun. Inițial, ideea o făcuse pe Ola să se simtă mai bine. Dar, când îi trimisese surorii ei mesajele pe care le primise de la el, e-mailuri de la magazinele Apple și Schuh, în care managerii declarau că firmele respective nu organizau petreceri de Crăciun, Fola o întrebase dacă Michael nu poate să obțină o scrisoare semnată, cu antet tipărit, ca să evite posibilitatea unui fals.

— Uite ce e, tata, odihnească-se-n pace, ne-a învățat măcar atâta lucru: să nu subestimăm niciodată cât de departe e dispus să meargă un bărbat ca să ascundă o minciună, îi spusese ea. Numai în situații din astea sunt în stare de *multitasking!*

Tata ar trebui să fie aici, își spusese Ola. Nu doar pentru că se mărita mica lui „Bíntín“, ci pentru că el ar fi știut cum s-o convingă că are puterea să treacă prin toate astea. Se gândea tot mai mult la el, pe măsură ce se apropia data nunții, și îi răsunau în urechi, când era singură, proverbele pe care le spunea el atât de des: „Cine e acuzat că a furat o capră să nu-și primească musafirii cu ciorbă de capră“ sau „Urechile care nu ascultă sfaturile cad cu tot cu cap, atunci când e tăiat“. În copilărie, ori de câte ori îl întreba „de ce“ se întâmpla un lucru sau altul, el răspundea „D, C, dar mai sunt și B și A“, spre marea ei frustrare. Incapacitatea lui de a spune lucrurile direct le exaspera pe ea și pe mama ei. Dar Ola ar fi dat orice să-l audă acum spunându-și una dintre maximele lui criptice.

Celie venise în spatele ei. Ridică mâna și îi strânse blând umărul în palmă, în timp ce amândouă priveau trist la imaginea ei din oglindă.

— O să spun ceva ce probabil nu vrei să auzi.

În oglindă, Ruth dădu ochii peste cap, până nu i se mai văzu deloc irisul.

— Îmi ești ca o soră. Te cunosc până-n adâncul inimii. Dar asta nu înseamnă că înțeleg ce faci. Sunt aici pentru că te iubesc, dar și pentru că trebuie să ți-o spună cineva și pe asta. Lucrurile de care a fost acuzat Michael sunt grave — ar putea fi periculos să rămâi cu el...

Ola simți cum i se strânge stomacul.

— Nu spun asta ca să-l apăr, dar n-a fost violent cu mine niciodată, Celie. Nici pe departe.

— Și asta înseamnă că n-ar putea să fie la un moment dat? Întrebă prietena ei. Chiar dacă nici n-o să fie vreodată, o mulțime de femei, victime ale abuzurilor, vor fi dezamăgite de faptul că tocmai tu alegi să susții un om ca el.

Observația era usturătoare. Ola nu susținea un vi-novat — se asigura de asta din oră în oră. Doar încerca să afle adevărul. Dar, oricum ar fi învârtit situația, avea senzația că se transforma într-una dintre femeile despre care scria editoriale tăioase: soția de fotbalist care o făcuse „farfuză” pe o femeie prea beată să-și exprime consimțământul pentru sex. Iubita unui muzician, care îl ajutase să aducă admiratoare minore în camerele de hotel după spectacole. Logodnica, iată, care încerca să mușamalizeze o poveste pentru că-l implica pe bărbatul pe care-l iubea.

Ola încerca să rămână cu capul pe umeri, dar era devastată, fiind mai ales conștientă că nu poate exclude posibilitatea ca Celie să aibă dreptate. Dar, chiar și așa, erau prietene de destul timp, putea să aibă și ea puțină încredere în Ola. Se cunoscuseră cu mult înainte să devină o profeție îndeplinită gluma lor cum că Streatham, la

cât de repede îi dispăreau locuitorii modești în favoarea altora mai bogați, ar fi putut să se numească St. Reatham, de pe vremea când viețile lor erau un vârtej de pungi de cumpărături cu sloganul „Just do it“ și episoade în reluare din *Prințul din Bel-Air*. De pe vremea când ieșeau la patinoar, dacă nu era încercuit cu bandă de poliție, și stăteau pe scaunele din spate ale autobuzului, dacă nu erau ocupate de copii mai mari și mai bățăioși. Apoi Ola și Celie studiaseră amândouă literatură engleză la facultate (Celie la York, Ola la Durham) și mergeau des în vizită una în campusul celeilalte. Ruth venea rareori, fiindcă avea oroare de drumul lung până „la mama dracu“ și de tot ce găsea acolo, odată sosită („Ce ziceați, că aveți seri de muzică neagră?“, întreba ea ori de câte ori ieșeau în club. „Dacă bagă de două ori Sean Paul și pe urmă iar «bumți bumți», nu se poate numi seară de muzică neagră!“) Niciuna din cele două universități nu avea prea mulți studenți negri și cu atât mai puțin studenți negri proveniți din școli de stat, așa că vizitele lui Celie îi dădeau Olei senzația că are cu ea o fărâmă de „acasă“.

Cele trei aveau obiceiurile lor. Obiceiuri care acum, mai mult ca niciodată, pe măsură ce înaintau în vârstă și jurnalele li se umpleau, le permiteau să continue să se vadă. De exemplu, ieșirea anuală la carnavalul din Notting Hill, deși în ultima vreme săreau peste afterparty, iar „pantalonașii scurți pum-pum“ și „aproape-chiloței“ lăseseră loc unor pantaloni care chiar le acopereau fesele. Dar se întâlneau tot mai rar în formulă completă, iar Ola nu își închipuise așa următoarea lor reuniune.

— N-am „ales“ să fac nimic, spuse ea, smucindu-și umărul de sub mâna lui Celie. Normal că știu că femeile nu aruncă aiurea cu acuzații. Dar Lista e anonimă și a

fost completată de mulți oameni — ca să nu mai zic că vorbim de internet aici. Parcă am căzut toate de acord cu faptul că oamenii de pe internet mai și inventează lucruri, nu-i așa? Sau ne prefacem că nu ne-am uitat la *Catfish*?

Într-o lume în care avea posibilitatea să lase recenzii pe Tripadvisor la un restaurant în care nu călcase nicio dată se putea întâmpla orice.

— Deci, practic, zici că o grămadă de femei se plectiseau, așa, și s-au gândit să nenorocească viețile unor bărbați la întâmplare?

— Păi, tocmai asta e chestia, nici măcar nu știm dacă sunt femei, bolborosi Ola, deloc convinsă.

O enerva faptul că-l apăra pe Michael, când nici ea nu-și formase încă o părere.

— Lista putea fi sabotată de cineva care voia răzbunare sau avea alte planuri.

— Pe-asta n-am mai auzit-o, pufni Celie, depărtându-se de ea. Foarte convenabil.

— Hai, măi, Celie. Nu e corect.

O trecu un fior.

— Haideți să schimbăm subiectul. Vă rog eu. Nu vreau decât să termin proba și să ies de-aici, da? Nu-mi place să discut așa despre asta. Iese aiurea și rezultă că eu sunt aia care apără abuzatorii.

Celie ridică din umeri și coborî privirea.

— Acum, na, când pare că cineva apără abuzatorii...

— ... de obicei chiar îi apără, dar în cazul ăsta e vorba de cea mai bună prietenă a noastră care încearcă să facă ceea ce e mai bine? o întrerupse Ruth, ridicând tonul. Lasă-l pe individ, vorbim de *Ola*! Cea mai mare războinică a dreptății sociale din parcare! Și știi că nu sunt admiratoarea numărul unu a lui Michael, dar nu merită și el